

ΜΟΝΤΕΛΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

***Ευστάθιος Αθ. Ζωγόπουλος
Δρ. Μηχανικός Ε.Μ.Π
Σχολικός Σύμβουλος ΠΕ12.04
Email: ezogo@otenet.gr***

ΑΦΟΡΜΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ

- ΚΑΘΟΛΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ : Ποιότητα – Εκπαίδευση
- ΑΦΟΡΑ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΑ-ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
- Η σημασία που έχει για τους μαθητές η παροχή υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικών υπηρεσιών για την πρόοδο και την εξέλιξή τους αλλά και για την αγωγή και καλλιέργειά τους.

Η παρουσίαση ενδιαφέρει

- τους εκπαιδευτικούς σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης
- μαθητές και γονείς
- ηγετικά και διοικητικά στελέχη σχολείων
- το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, καθώς το ζητούμενο είναι το κίνητρο αναζήτησης της ποιότητας ευρύτερα, με απώτερο στόχο τη συνεχή βελτίωση των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών.

ΣΤΟΧΟΣ

Η εισήγηση έχει τριπλή στόχευση:

- Σε επίπεδο **γνώσεων**, να ενημερωθούν για: α) την αποτελεσματικότητα του σχολείου και τους παράγοντες που επιδρούν στην επίτευξή της, β) τη βελτίωση της ποιότητας, τους φορείς που εμπλέκονται, τις διαδικασίες και τα εργαλεία, καθώς και τη σύνδεση της διοίκησης ολικής ποιότητας με τον προγραμματισμό και την αποτελεσματικότητα σε επίπεδο σχολικής μονάδας
- Σε επίπεδο **στάσεων**, να προβληματιστούν οι συμμετέχοντες για το δικό τους ρόλο, τις δυνατότητες και τους περιορισμούς στο να επιδράσουν οι ίδιοι στην αποτελεσματικότητα του σχολείου από τη θέση του Διευθυντή και εκπαιδευτικού
- Σε επίπεδο **δεξιοτήτων**, να εξοικειωθούν με εργαλεία βελτίωσης ποιότητας της σχολικής μονάδας

Ποιότητα

- Η **ποιότητα** είναι μια έννοια πολυεδρική, πολυεπίπεδη, πολυπαραμετρική και πολυπαραγοντική, με **διαφορετικές προοπτικές των εμπλεκομένων σε αυτή και νόημα ανοικτό σε ερμηνείες και χρήσεις ανάλογα με το εκάστοτε κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο.**
- Τα **χαρακτηριστικά** αυτά καθιστούν δύσκολη τόσο την **εφαρμογή** της, όσο και την **κατανοησιμότητά** της με τρόπο εύληπτο και συστηματικό.
- Για να καθοριστεί σαφέστερα η έννοια της ποιότητας, υφίστανται **κριτήρια**, τα οποία βασίζονται στο ίδιο το προϊόν ή την υπηρεσία, στους χρήστες, στις προδιαγραφές.
- **Θα πρέπει να εστιάζουμε την προσοχή μας όχι σε μια μάταιη αναζήτηση του εννοιολογικού προσδιορισμού της, αλλά στις «χρήσεις της έννοιας» σε συγκεκριμένο συγκεκριμένο στο πλαίσιο του οποίου γίνεται η επίκλησή της.**

Τα Σημαντικότερα Σημεία για την Εφαρμογή της Ποιότητας στην Εκπαίδευση

- Εμμονή στο στόχο
- Όραμα
- Υιοθέτηση της φιλοσοφίας ποιότητας
- Κατοχύρωση νέων μεθόδων στην σχολική κοινότητα
- Συνεχής βελτίωση ποιότητας
- Δια βίου Εκπαίδευση
- Αποτελεσματική ηγεσία
- Αποβολή του φόβου
- Ανάπτυξη κουλτούρας ποιότητας
- Βελτίωση των διαδικασιών
- Προώθηση συνεργατικότητας
- Δέσμευση ηγεσίας
- Υπευθυνότητα

Διοίκηση Ολικής Ποιότητας στην Εκπαίδευση

- **Διαμορφωτική διαδικασία** που αποσκοπεί στη διαρκή βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- **Καινοτόμος τρόπος σκέψης και διαχείρισης** που αποσκοπεί στο να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και απαιτήσεις των εχόντων οφέλη.
- **Δίνει έμφαση στη μάθηση και στην υιοθέτηση συνεχών αλλαγών ως κλειδιά για την οργανωσιακή επιτυχία.**
- **Αντιμετωπίζεται ως ανθρωποκεντρικό σύστημα.**

Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική σε σχέση με την Ποιότητα

- Η κοινότητα θα συμβάλει **στην ανάπτυξη ποιοτικής εκπαίδευσης**, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και, εφόσον είναι απαραίτητο, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, πλήρως σεβόμενη την ευθύνη των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας, την οργάνωση των εκπαιδευτικών συστημάτων και την πολιτιστική και γλωσσική ποικιλία **Αρ. 149, Συνθήκης Ε.Κ.**

Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Διοίκησης της Ποιότητας **EFQM**

- Με πρωτοβουλία ορισμένων μεγάλων επιχειρήσεων και την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον Οκτώβριο του 1989 ιδρύθηκε ένας οργανισμός υπεύθυνος για θέματα ποιότητας με την επωνυμία: **Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Διοίκησης της Ποιότητας - European Foundation for Quality Management (EFQM)**.
- Το Ίδρυμα εδρεύει στις Βρυξέλλες και αποσκοπεί στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των Ευρωπαϊκών οργανισμών.
- Σύμφωνα με τις αρχές του, η ποιοτική διαχείριση πρέπει να στραφεί προς όλες τις δραστηριότητες, σε όλα τα επίπεδα ενός οργανισμού και να είναι μια συνεχής διαδικασία προς βελτίωση.
- Σε κάθε χώρα διατηρεί Εθνικό Εκπρόσωπο (National Partner Organization-NPO). Στη χώρα μας τον επίσημο αυτό ρόλο κατέχει η Ελληνική Εταιρία Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΕΕΔΕ).

Το Ευρωπαϊκό Μοντέλο Ποιότητας - Επιχειρηματικής Αριστείας

- Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Διοίκησης της Ποιότητας (EFQM), σε συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Ποιότητας - European Organization for Quality (EOQ), ο οποίος πραγματεύεται θέματα τυποποίησης, δημιούργησαν το **Ευρωπαϊκό Βραβείο Ποιότητας-European Quality Award**, ως το αντίπαλο δέος στο αντίστοιχο Αμερικάνικο βραβείο, το **Malcolm Baldrige National Quality Award**.
- Το βραβείο απονέμεται σε οργανισμούς και επιχειρήσεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Για την απόκτησή του απαιτείται να προηγηθεί αυστηρός και απαιτητικός διαγωνισμός, σχεδιασμένος για επιχειρησιακές μονάδες που θεωρούνται εθνικά ή ευρωπαϊκά πρότυπα οργανισμών και διαθέτουν πενταετές τουλάχιστον ιστορικό συνεχούς βελτίωσης.
 - Τα ιδρυτικά μέλη ανέπτυξαν ένα πολυδιάστατο ποιοτικό πρότυπο ευρέως διαδεδομένο στην Ευρώπη, γνωστό ως: Το Μοντέλο Επιχειρηματικής Αριστείας του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διοίκησης Ολικής Ποιότητας “The EFQM Excellence Model”.

Τομείς του Μοντέλου EFQM

Ανάλυση Τομέων

Ηγεσία (10%)

Αφορά στον τρόπο με τον οποίο τα ανώτερα στελέχη αναπτύσσουν το **όραμα και την αποστολή** της επιχείρησης και εφαρμόζουν τις κατάλληλες δράσεις και συμπεριφορές, με βάση τις αρχές και τη φιλοσοφία της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας.

Ο ρόλος της ηγεσίας πρέπει να εστιάζεται:

- στην ανάπτυξη της αποστολής, του οράματος και των αξιών (δείκτης ή κριτήριο 1),
- στην εξασφάλιση της ανάπτυξης, υλοποίησης και διαρκούς βελτίωσης του συστήματος διοίκησης (δείκτης ή κριτήριο 2),
- στην προσωπική επαφή με τους πελάτες, εταίρους και αντιπροσώπους της κοινωνίας (δείκτης ή κριτήριο 3),
- στην παρακίνηση, αναγνώριση και υποστήριξη των προσπαθειών του προσωπικού (δείκτης ή κριτήριο 4).

Πολιτική & Στρατηγική (8%)

Καθορίζει τους **στρατηγικούς στόχους** και εφαρμόζει την αποστολή και το όραμα που έχει διοχετεύσει η εκάστοτε επιχείρηση μέσα από μια στρατηγική, υποστηριζόμενη από τις κατάλληλες δράσεις, πολιτικές και διαδικασίες που θα πρέπει να αναπτύξει.

Ειδικότερα, εξετάζεται πώς η πολιτική και στρατηγική βασίζονται:

- στις παρούσες και μελλοντικές ανάγκες και προσδοκίες των εμπλεκομένων (δείκτης ή κριτήριο 1),
- σε πληροφορίες αναφορικά με μετρήσεις απόδοσης, έρευνας, και δραστηριότητες σχετικές με τη μάθηση και τη δημιουργικότητα (δείκτης ή κριτήριο 2),
- αναπτύσσονται, ανασκοποούνται και ενημερώνονται (δείκτης ή κριτήριο 3),
- εφαρμόζονται μέσα από ένα πλαίσιο βασικών διαδικασιών, γνωστοποιούνται σε όλους στον οργανισμό και υλοποιούνται (δείκτης ή κριτήριο 4).

Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού (9%)

Συνεργασίες & Πόροι (9%)

Διαδικασίες (14%)

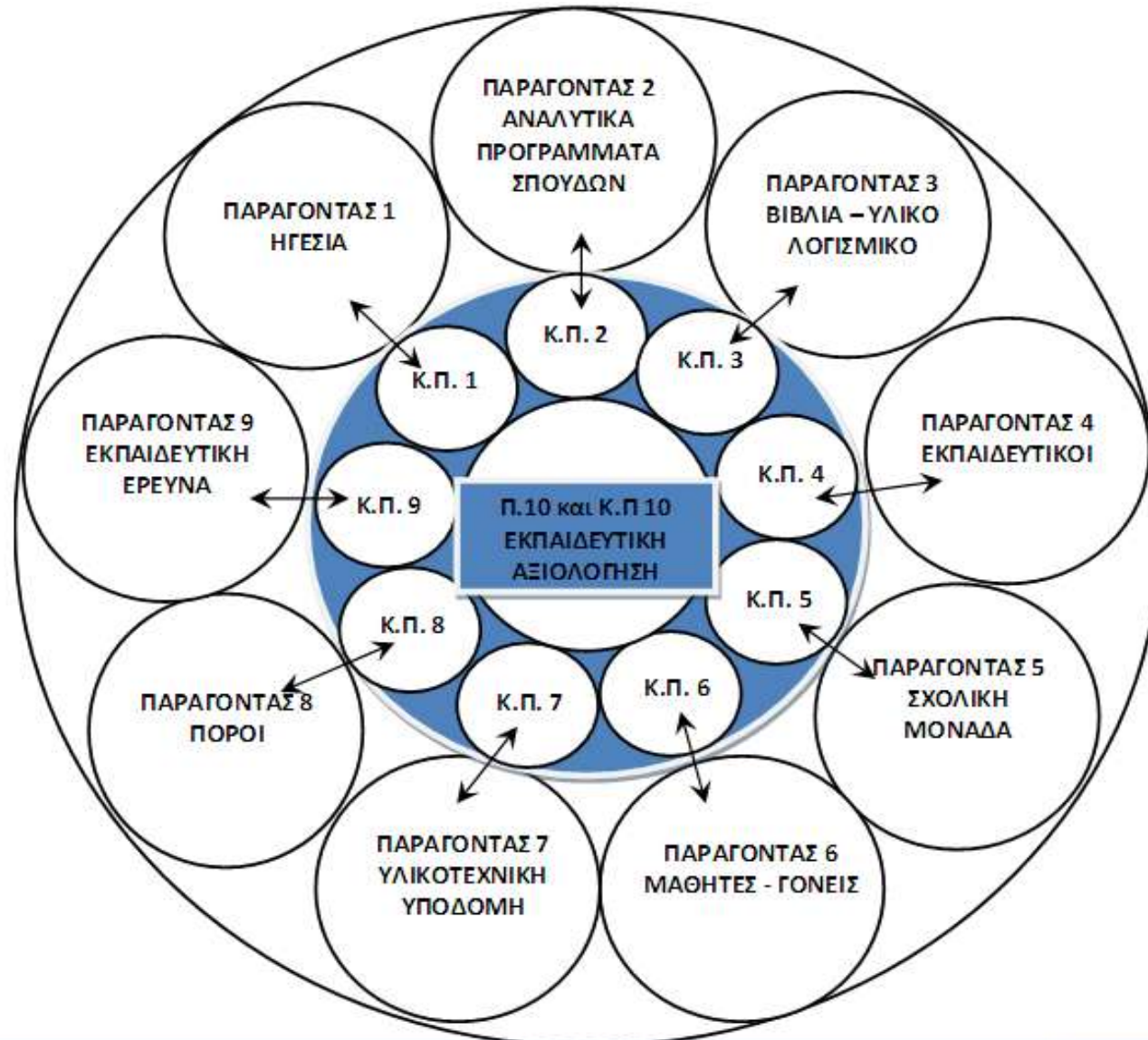
Αποτελέσματα Ανθρώπινου Δυναμικού (9%)

Κοινωνικά αποτελέσματα (6%)

Αποτελέσματα Πελατών (20%)

Οικονομικά Αποτελέσματα (15%)

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ «ΕΔΡΑΝΟ»

Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ-ΠΕΔΙΟ «ΗΓΕΣΙΑ»

Οι σύγχρονες μορφές ηγεσίας, στην προσπάθεια αναβάθμισης της ποιότητας του ανθρώπινου δυναμικού, θα πρέπει :

- Να **θέτουν στόχους** και, **οριοθετώντας τους**, να έχουν πλήρη συνείδηση της κατεύθυνσης που ακολουθούν.
- Να **καθορίζουν την οργανωτική δομή σύμφωνα με τις απαιτήσεις των στόχων** και όχι σύμφωνα με τη διοικητική δύναμη, την εξουσία ή την ανάγκη της συμμόρφωσης.
- Να **επιλύουν τα προβλήματα και να λαμβάνουν τις αποφάσεις σε πνεύμα συνεργασίας**, στηριζόμενοι στην ορθή προσέγγιση της πληροφόρησης και του κοινού συμφέροντος.
- Να **διαχειρίζονται το ανθρώπινο δυναμικό με σεβασμό** και αναγνώριση της ταυτότητάς του, του κύρους και της εργασιακής προσφοράς, συμβάλλοντας έτσι στην καλύτερη οργάνωση και διευκόλυνση του έργου του και στην αντικειμενικότερη αξιολόγηση.
- Να **αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα για ένταξη της σχολικής μονάδας στο εξωτερικό περιβάλλον**, εντοπίζοντας τις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις του περιβάλλοντος και εναρμονίζοντας την αντίστοιχη ανταπόκριση.

ΔΕΙΚΤΕΣ-ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΗΓΕΣΙΑ»

- Αποτελεσματικότητα – Ευελιξία
- Ενδυνάμωση
- Αξιοκρατική Επιλογή
- Ποιοτικά Χαρακτηριστικά
- Ενίσχυση του Ρόλου

**ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ-ΤΟΜΕΑ, ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΙ ΑΥΤΟΝΟΜΟ ΜΟΝΤΕΛΟ**

Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ-ΠΕΔΙΟ «ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ»

- **Στοιχειοθετούν** σε επίπεδο θεσμικών προδιαγραφών **το υποχρεωτικό πλαίσιο αναφοράς** του εκπαιδευτικού έργου.
- Αποτελούν την **πυξίδα** που προσανατολίζει την καθημερινή διδακτική πράξη, οργανώνοντας τον προγραμματισμό και τη διαδικασία της διδασκαλίας.
- Στο **Δημοτικό και στο Γυμνάσιο** συναντάμε τα **Α.Π.Σ.** κάθε γνωστικού αντικείμενου καθώς και το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (**Δ.Ε.Π.Π.Σ.**). Επιχειρείται η **οριζόντια διασύνδεση** των γνωστικών αντικειμένων και υιοθετείται η **διαθεματική προσέγγιση της γνώσης** μέσα από ενεργητικές και ολιστικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις.
- Τα Α.Π.Σ. του **Λυκείου** εμφανίζουν χαρακτηριστικά που εν μέρει συνδέονται με τη φιλοσοφία των Προγραμμάτων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, **διατηρώντας τον αποσπασματικό χαρακτήρα των γνωστικών αντικειμένων.**
- Υλοποιούνται τα Α.Π.Σ του νέου ΕΠΑ.Λ

ΔΕΙΚΤΕΣ-ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ»

- **Αναδιάρθρωση**
- **Αξιολόγηση**
- **Συνάφεια στόχων-ευελιξία**
- **Εφαρμοσιμότητα διδασκόμενης ύλης**
- **Καινοτομία** (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Αγωγή Υγείας, Πολιτιστικά θέματα, Αγωγή σταδιοδρομίας, Ευρωπαϊκά προγράμματα, Ευέλικτη Ζώνη, Σχολική βία και εκφοβισμός, Σχολική κοινωνική ζωή, project)
- **Συσχέτιση Αναλυτικών και Ωρολογίων Προγραμμάτων-επαγγελματικών περιγραμμάτων και αδειών**

Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ «ΒΙΒΛΙΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ-ΥΛΙΚΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ»

- Τα **σχολικά βιβλία** (Βιβλίο Μαθητή και φάκελος μαθήματος με υλικό και εργασίες, Βιβλίο Εκπαιδευτικού με σχετικό υποστηρικτικό υλικό), θα πρέπει να **ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές** του αναλυτικού προγράμματος σπουδών και στις τεχνικές προδιαγραφές συγγραφής.
- Σε όλους τους μαθητές θα πρέπει να **χορηγείται το σύνολο των διδακτικών πακέτων κατά μάθημα και σε ηλεκτρονική μορφή**.
- Βιβλία κατάλληλα και για τα **ΑΜΕΑ** και για τους **αλλοδαπούς μαθητές**.
- **Συγγραφή** των σχολικών βιβλίων από **φυσικά πρόσωπα** ή εκδοτικούς οίκους, με βάση τα **Α.Π.Σ** και τις ειδικές προδιαγραφές του **Π.Ι.**
- Τελική **αξιολόγηση των βιβλίων** από το **Π.Ι.**, με κριτήρια γνωστά στους **υποψήφιους συγγραφείς** (περιεχόμενο, δομή, παρουσίαση, αισθητική)
- Διεύρυνση του θεσμού των **σχολικών βιβλιοθηκών**, και συστηματική τους λειτουργία.

ΔΕΙΚΤΕΣ-ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΒΙΒΛΙΑ- ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ- ΥΛΙΚΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ»

- Περιεχόμενο
 - Αναγνωρισιμότητα
- Επιστημονική Εγκυρότητα – Αξιοπιστία
 - Διαθεματικότητα-Διεπιστημονικότητα

Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ-ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ

- Το Εκπαιδευτικό Λογισμικό αξιοποιεί τις δυνατότητες των ΤΠΕ (διασύνδεση της πληροφορίας, πολλαπλή αναπαράστασή της, διερεύνηση, πειραματισμός, κ.λπ.), για τη δημιουργία **ελκυστικού μαθησιακού δυναμικού περιβάλλοντος** που θα προκαλεί το μαθητή να πειραματίζεται, να δημιουργεί και «να μαθαίνει κάνοντας».
- Ο **σχεδιασμός και η παραγωγή Ε.Λ.** που αξιοποιεί με ορθολογικό τρόπο τις δυνατότητες των ΤΠΕ, **δεν είναι εύκολη ούτε τυποποιημένη διαδικασία.**

Τα τρία **βασικά αίτια** που προκαλούν την έλλειψη Ε.Λ. καλής ποιότητας σύμφωνα με σχετικές μελέτες είναι:

- Το Ε.Λ. παράγεται ως **ανεξάρτητο προϊόν** και όχι ως μέρος ενός πακέτου διδακτικού υλικού που εξυπηρετεί συγκεκριμένα Α.Π.Σ
- Οι **μηχανισμοί** για την αξιολόγηση Ε.Λ. είναι **ανεπαρκείς**
- Το κόστος παραγωγής είναι μεγάλο.

ΔΕΙΚΤΕΣ-ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ

- Κοινωνική Αποδοχή
- Παιδαγωγική – Διδακτική Μέθοδος
- Αξιολόγηση της Ύλης
- Παρουσίαση και Οργάνωση της Ύλης
- Σχεδιασμός Περιβάλλοντος
- Τεχνικές Παράμετροι
- Διαδικασίες Υποστήριξης και Ενημέρωσης
- Ευχρηστία Λογισμικού
- Κόστος

Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ-ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού **Υλικού** στο **Διαδίκτυο** μπορούμε να εστιάσουμε σε:

- Εξ αποστάσεως μάθηση μέσω διαδικτύου
- Εκπαιδευτικοί ιστότοποι – Πύλες
- Δημοσίευση Υλικού στο Διαδίκτυο
- Applets και Ελεύθερα Διαθέσιμο Λογισμικό

Πολυκριτήρια Ανάλυση για το Εκπαιδευτικό Υλικό στο Διαδίκτυο

Τα κριτήρια ποιότητας διαδικτυακών εφαρμογών διακρίνονται σε πέντε κατηγορίες:

- Κριτήρια Διαφάνειας & Σαφήνειας Στόχων
- Κριτήρια Περιεχομένου
- Κριτήρια Πολιτικής
- Κριτήρια Σχεδιασμού
- Κριτήρια Αλληλεπίδρασης

ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ» ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Η αξιολόγηση υλικού -ιστοτοπίων στο Διαδίκτυο θα πρέπει να αναφέρεται:

Στο Περιεχόμενο

- *Επικαιρότητα*
- *Ακρίβεια*
- *Πληρότητα*
- *Αφθονία*
- *Μοναδικότητα*
- *Κατανοησιμότητα*
- *Αντικειμενικότητα - αξιοπιστία*
- *Συνάφεια ύλης - σκοπών*
- *Διάρθρωση-οργάνωση*
- *Μεστότητα*
- *Ασφάλεια-επικοινωνία*
- *Στερεοτυπικότητα*
- *Πατρότητα*
- *Θεματική παιδαγωγική καταλληλότητα*

ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ» ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Στα Τεχνικά Θέματα – Σχεδίαση

- Πολυγλωσσία
- Λειτουργικότητα του περιβάλλοντος διάταξης (layout) της εφαρμογής
- Χρήση δυναμικών μέσων
- Λειτουργικότητα γραφικών και πολυμεσικών στοιχείων
- Διαδραστικότητα
- Καταλληλότητα
- Ελκυστικότητα εμφάνισης
- Διαδικασίες υποστήριξης
- Ευχρηστία

Στην Πλοήγηση του Διαδικτυακού Κόμβου

- Ταχύτητα-Αξιοπιστία συνδέσμου
- Οργάνωση
- Αναζήτηση
- Αλληλεπιδραστικότητα

Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ- ΤΟΜΕΑΣ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ»

- **Οι εκπαιδευτικοί**, σύμφωνα με στοιχειοθετημένες έρευνες, διαμορφώνουν το 40% της συνολικής επιρροής που έχει το σχολείο στους μαθητές.
- Η κατανόηση της εκπαιδευτικής διεργασίας απαιτεί συστηματική διεπιστημονική διερεύνηση του μείζονος θέματος του τρόπου κατάκτησης της γνώσης και της κριτικής σκέψης.

Τα σημαντικότερα μέτρα που προτείνονται από τον ΟΟΣΑ προκειμένου να διασφαλιστεί η ύπαρξη ενός επαρκούς και υψηλής ποιότητας σώματος εκπαιδευτικών σε σχέση με το μαθητικό πληθυσμό είναι:

- Ουσιαστική εμπλοκή του σχολείου σε θέματα επιλογής διδακτικού προσωπικού.
- Διεύρυνση του πεδίου κριτηρίων επιλογής προσωπικού.
- Άμεση και ευέλικτη αντιμετώπιση των αναδυόμενων βραχυπρόθεσμων αναγκών και απαιτήσεων των διδασκόντων.
- Διαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και ουσιαστική υποστήριξή τους.
- Παροχή κινήτρων και ανταμοιβών από το σχολείο προς τους εκπαιδευτικούς.
- Λήψη μέτρων για μείωση του εργασιακού άγχους, βελτίωση των συνθηκών εργασίας, εφαρμογή ευέλικτου ωραρίου, επαγγελματική εξέλιξη.

Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Ο ρόλος του στο σύγχρονο σχολείο είναι ιδιαίτερα σημαντικός, πολυσχιδής και απαιτητικός.

- Πρέπει να είναι οπλισμένος με **επιστημονική μόρφωση, εκπαιδευτική συνείδηση, ψυχοπαιδαγωγική κατάρτιση.**
- Γίνεται **οδηγός, σύμβουλος, διαμεσολαβητής, διευκολυντής, δημιουργός ερεθισμάτων.**
- **Αλληλεπιδρά με τους μαθητές,** εκπέμπει συνεργατικό πνεύμα για συνεχείς βελτιώσεις στις διαδικασίες, στην αναζήτηση πληροφοριών, στη συγγραφή εργασιών, στις κατασκευές.
- **Παρακολουθεί την έρευνα,** τις τεχνολογικές και κοινωνικές εξελίξεις.
- **Επιδιώκει τη συμμετοχή του μαθητή στη διαδικασία της μάθησης** και την καλλιέργεια μεθοδολογικών δεξιοτήτων για αυτόνομη μάθηση, ώστε οι μαθητές να είναι ικανοί να ανταποκριθούν στα νέα διαρκώς εξελισσόμενα δυναμικά περιβάλλοντα.

ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ»

- **Επάρκεια Γνωστικού Αντικειμένου**
- **Σχετικότητα με το Διδακτικό Αντικείμενο – Αναθέσεις**
- **Επαγγελματική Ενδυνάμωση – Ανάπτυξη**
- **Επιμόρφωση και Κατάρτιση**
- **Ικανοποίηση από το Επάγγελμα**
- **Εμπειρία**
- **Καινοτόμες Διδακτικές Μέθοδοι και Πρακτικές** (Οργανωσιακή Μάθηση, Βιωματική Μάθηση, Βιοπαιδαγωγισμός, Ομαδοσυνεργατική Μάθηση, Εκπαιδευτικές Τεχνικές και Σενάρια)
- **Χρήση Τ.Π.Ε. (τεχνολογιών αιχμής)**
- **Επάρκεια Διδακτικού Προσωπικού**

Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ- ΤΟΜΕΑΣ «ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ»

- Το σχολείο είναι κοινωνικοποιητικός θεσμός στο πλαίσιο του οποίου η νέα γενιά οικειοποιείται τα πολιτιστικά αγαθά και τα επιστημονικά επιτεύγματα της κοινωνίας.
- Στο σχολείο ο μαθητής, μέσω της κοινωνικοποίησης, οικειοποιείται κοινωνικές και πολιτιστικές αξίες, στάσεις και τύπους συμπεριφοράς.
- Διευκολύνεται η νοητική του ανάπτυξη και διευρύνονται οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στους εταίρους του «παιδαγωγικού συμβολαίου».

ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ»

- Διευθυντής Σχολικής Μονάδας
- Σύλλογος Διδασκόντων
- Συντονισμός Σχολικής Ζωής
- Διαμόρφωση Σχολικού Προγράμματος
- Αξιοποίηση Μέσων – Πόρων
- Διοικητικό, Ειδικό Επιστημονικό, Βοηθητικό Προσωπικό
- Σχολικό Κλίμα
- Κουλτούρα
- Σχέσεις όλων των εμπλεκομένων
- Ποιότητα της Διδασκαλίας και Μάθησης
- Επικοινωνία
- Αμοιβές και Αναγνώριση
- Αποτελεσματικότητα-Λειτουργικότητα
- Υλοποίηση στόχων

Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ «ΜΑΘΗΤΕΣ-ΓΟΝΕΙΣ»

Ζητούμενο είναι η διαμόρφωση μιας πολυδιάστατης, δημιουργικής προσωπικότητας του μαθητή.

- Απαιτείται **στρατηγική** που θα **πλασιώνεται** από **σχεδιασμούς** και **πρακτικές** που θα προσεγγίζουν το μαθησιακό πλαίσιο σύμφωνα με:
- τη **νοητική ηλικία** του μαθητή, τη **μεθοδολογία**, την **ισότητα ευκαιριών των δύο φύλων**, των ομάδων με **ειδικές εκπαιδευτικές ικανότητες** και ανάγκες, των ομάδων με **ιδιαίτερα πολιτισμικά και γλωσσικά χαρακτηριστικά**.
- Οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί είναι υπεύθυνοι για τη **μακροπρόθεση μαθησιακή ευημερία των μαθητών**, **διδάσκοντάς τους πώς να μαθαίνουν**, πώς να **αξιολογούν** την ποιότητα της εκμάθησής τους, πώς να **επενδύουν** δια βίου στις διαδικασίες της εκμάθησης.
- Σημαντικό παράγοντα για την πρόοδο του μαθητή και την αποτελεσματικότητα της σχολικής πράξης αποτελεί **η συνεργασία μεταξύ οικογένειας και σχολείου**, καθώς δημιουργεί μια ισχυρή ομάδα που δύναται να επιτύχει **αλλαγή στάσεων, εξεύρεση κονδυλίων και ρύθμιση νομοθετικών διατάξεων**.

ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΜΑΘΗΤΕΣ- ΓΟΝΕΙΣ»

- Αριθμός Μαθητών ανά Τμήμα
- Φοίτηση – Μαθητική Διαρροή
- Επίδοση – Πρόοδος
- Ατομική και Κοινωνική Ανάπτυξη
- Κατευθύνσεις
- Εξοικείωση με τα Υπολογιστικά Εργαλεία
- Διαδικασίες Μάθησης
- Οικογενειακοί Παράγοντες
- Κοινωνική Αποδοχή Γονέων
- Εξωσχολική Εκπαίδευση

Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ «ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ»

- Η ποιότητα της εκπαίδευσης εξαρτάται και από τις υλικές εισροές, όπως είναι οι υλικοτεχνικές υποδομές και οι παράγοντες που τις καθορίζουν, δηλαδή το περιεχόμενο του διδασκόμενου αντικειμένου και η εκπαιδευτική προσέγγιση.
- Ο σχολικός χώρος είναι ακρογωνιαίος λίθος της υπαρκτής σχολικής πραγματικότητας, καθώς ενσαρκώνει ενεργά και βιωματικά τον κοινωνικοποιητικό ρόλο του σχολείου.
- Παρουσιάζει ιδιαιτερότητες, κοινωνικές διαφοροποιήσεις και αποκλίσεις στις αναπαραστάσεις, τις προσδοκίες και τις απαιτήσεις των ατόμων.
- Συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση των μαθητών, στις συμμετοχικές διαδικασίες και πολυπολιτισμικές συναναστροφές χάρη στη μορφολογία και τις αισθητικές του αξίες, στα πολιτιστικά του μηνύματα, στη λειτουργικότητά του.
- Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι ανθρωπιστικές και κοινωνικές του αξίες, οι οποίες συμβάλλουν ενεργά στην ανάπτυξη ολοκληρωμένης προσωπικότητας.

ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ»

● **Καταλληλότητα Χώρων Κτιρίου**

- Η **επάρκεια**, η **ποιότητα** και η **καταλληλότητα** των σχολικών χώρων είναι σημαντικές υλικές συνθήκες για τη διαμόρφωση ενός ευχάριστου, δημιουργικού και λειτουργικού περιβάλλοντος μάθησης.
- Η κατάλληλη **διαρρύθμιση** και **θέσπιση προδιαγραφών** των διαθέσιμων χώρων, **συμβάλει στη δημιουργία κλίματος επικοινωνίας**, και αποτελεί εφαλτήριο τέλεσης εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, συμβάλλοντας αποτελεσματικά στη διδασκαλία και μάθηση.
- Οι χώροι και οι εγκαταστάσεις οφείλουν να είναι **λειτουργικοί** και να διαμορφώνουν **ένα άνετο και ασφαλές περιβάλλον**, ικανό να καλύψει τις μαθησιακές και κοινωνικές ανάγκες όλων των μαθητών και τις εργασιακές ανάγκες των εκπαιδευτικών.
- **Απαιτούνται κτιριακές παρεμβάσεις και επίλυση του χρόνιου ζητήματος της συστεγάσης.**

ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ»

- **Καταλληλότητα και Ευκολία Πρόσβασης Εξοπλισμού**

Η υλικοτεχνική υποδομή και ο εξοπλισμός (επίπλωση, υλικά, όργανα, εποπτικά μέσα, μηχανήματα κ.λπ.) θα πρέπει να επαρκούν και να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες διδακτικές και μαθησιακές διαδικασίες.

Σε ότι αφορά στην τεχνολογία και τις ΤΠΕ στις αίθουσες διδασκαλίας εξετάζονται:

- Ο βαθμός διαθεσιμότητας ποιοτικών ηλεκτρονικών υπολογιστών και η πρόσβαση στο διαδίκτυο.
- Ο βαθμός αξιοποίησης της υπάρχουσας τεχνολογίας και ο συνδυασμός της με το βαθμό τεχνογνωσίας των εκπαιδευτικών.
- Η ομαλή κατανομή της πρόσβασης σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές.
- Η σύγκριση των εκροών εάν στην εκμάθηση χρησιμοποιούνταν ηλεκτρονικά μέσα με τις εκροές από την παραδοσιακού τύπου εκπαίδευση.

Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ «ΠΟΡΟΙ»

- Σημαντικό μερίδιο των **οικονομικών πόρων** διατίθεται κάθε χρόνο για την **παραγωγή εκπαιδευτικών υπηρεσιών** και την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού σε όλες τις χώρες παγκοσμίως.
- Σε έκθεση της Ομάδας Εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία συγκροτήθηκε με θέμα **«Η εφαρμογή της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2010»**, αναφέρεται ότι: η ουσιώδης ετήσια αύξηση των επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους, διαμέσου της εκπαίδευσης και κατάρτισης, είναι το κλειδί για την ενδυνάμωση της θέσης της Ευρώπης στον τομέα της οικονομίας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής τον 21^ο αιώνα.
- Το ποσοστό των συνολικών χρηματοδοτικών πόρων που διατίθενται στην εκπαίδευση αποτελεί μια κρίσιμη απόφαση για τις εθνικές κυβερνήσεις.
- Πρόκειται για μια **επένδυση** της οποίας τα κέρδη γίνονται αντιληπτά μακροπρόθεσμα και έχουν αισθητό αντίκτυπο σε κρίσιμους τομείς, όπως η **κοινωνική συνοχή**, ο **διεθνής ανταγωνισμός** και η **βιώσιμη ανάπτυξη**.

ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΠΟΡΟΙ»

Τα **κριτήρια** που αφορούν τον παράγοντα «**Πόροι**» είναι:

- **Χρηματοδότηση** Στη χώρα μας η χρηματοδότηση της εκπαίδευσης πραγματοποιείται, κατά κύριο λόγο, από το κράτος μέσω του τακτικού προϋπολογισμού και του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Σε μικρότερο βαθμό από μη κρατικές πηγές
- **Διάθεση Πόρων**
- **Επάρκεια Πόρων**
- **Αξιοποίηση Πόρων** Η μέτρηση της προόδου στον τομέα της αξιοποίησης των ανθρώπινων πόρων γίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κυρίως με οικονομικούς δείκτες
- **Κατανομή και Διαχείριση Πόρων**

Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ»

- Προσφέρει στην προσωπική βελτίωση μέσα από την συζήτηση, την ανταλλαγή απόψεων, τη συνεργασία και την αλληλοβοήθεια.
- Ενεργοποιεί την αμφισβήτηση υποθέσεων που θεωρούνται δεδομένες.
- Ανακαλύπτει εμπειρίες χρησιμοποιώντας την βιβλιογραφία για την ανάπτυξη νέων πρακτικών στην εκπαίδευση.
- Οδηγεί στην ανάπτυξη όλων των φορέων μέσα από την ανάπτυξη αξιών, μεθόδων και πρακτικών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ»

- **Κατανόηση Κοινωνικού Περιβάλλοντος**
- **Παρεχόμενη Ποιότητα Γνώσεων**
- **Είδος Έρευνας** (ποιοτική, ποσοτική)
- **Σχεδιασμός Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων** (εστιάζοντας στους εκπαιδευτικούς στόχους, στην ετοιμότητα και στην υποκίνηση των εκπαιδευομένων, στην εφαρμογή των αρχών της μάθησης και στα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτών)
- **Χρηματοδότηση – Συνεργασίες**
- **Διάχυση Αποτελεσμάτων** (Η διάχυση των αποτελεσμάτων των ερευνών στη χώρα μας επιτυγχάνεται με τη βοήθεια των ακόλουθων φορέων: *Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Τμήμα Ερευνών-Τεκμηρίωσης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας του Π.Ι., Επιστημονικά περιοδικά ελληνικής εκπαιδευτικής αρθρογραφίας, Πανελλήνια, διεθνή και παγκόσμια συνέδρια, Κέντρο Εκπαιδευτικών Ερευνών*).

Ο ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ»

- Σύμφωνα με το λεξικό της UNESCO «**αξιολόγηση** είναι μια διαδικασία που αποβλέπει στο να προσδιορίσει, όσο πιο συστηματικά και αντικειμενικά γίνεται, την καταλληλότητα, την αποτελεσματικότητα και το αποτέλεσμα μιας δραστηριότητας σε σχέση με τους στόχους της. Είναι ένα εργαλείο διαχείρισης και μια διαδικασία οργάνωσης, σχετικά με την πρόσκτηση γνώσεων και τη δράση, που οφείλει να οδηγήσει στο να βελτιωθούν, από τη μια μεριά οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα και από την άλλη ο μελλοντικός προγραμματισμός και η λήψη αποφάσεων».
- Η **εκπαιδευτική αξιολόγηση αποσκοπεί** στον προσδιορισμό του βαθμού υλοποίησης των στόχων ενός εκπαιδευτικού συστήματος ή των συστατικών μερών του.

Ο ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ»

Τα αντικείμενα αξιολόγησης κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες:

- **Δεδομένα: Διαθέσιμα μέσα-Πόροι** (κτίρια, χώροι και εξοπλισμός, οικονομικοί πόροι), **Πρόγραμμα Σπουδών-Βιβλία, Προσωπικό** (διδασκτικό, διοικητικό, βοηθητικό) .
- **Διαδικασίες: Διοίκηση** (συντονισμός σχολικής ζωής, διαμόρφωση-εφαρμογή σχολικού προγράμματος, αξιοποίηση μέσων-πόρων), **Κλίμα - Σχέσεις - Συνεργασίες** (σχέσεις εκπαιδευτικών μεταξύ τους και με το υπόλοιπο προσωπικό, σχέσεις εκπαιδευτών-μαθητών και μαθητών μεταξύ τους, σχέση σχολείου με εκπαιδευτικούς θεσμούς και την τοπική κοινωνία), **Διδακτική - Μαθησιακή διαδικασία**.
- **Αποτελέσματα: Εκπαιδευτικά επιτεύγματα** (φοίτηση - ροή - διαρροή, επίδοση - πρόοδος μαθητών, ατομική και κοινωνική ανάπτυξη μαθητών, κατευθύνσεις μαθητών, αυτοπεποίθηση και διάθεση για περαιτέρω μάθηση).

ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ» ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ

- **Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου** (σε επίπεδο εκπαιδευτικού συστήματος, σχολικής μονάδας και σχολικής τάξης)
- **Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού**
- **Αξιολόγηση της Σχολικής Μονάδας**
- **Αξιολόγηση του Μαθητή** (αντιδράσεις και απόψεις μαθητών, μάθηση, εργασιακή συμπεριφορά, αποτελέσματα)

Για να είναι αποτελεσματική η αξιολόγηση θα πρέπει να:

- Αποσκοπεί στην αποτίμηση του επιτελούμενου εκπαιδευτικού έργου με απώτερο στόχο τη βελτίωση των διαδικασιών διδασκαλίας και μάθησης.
- Βασίζεται τόσο σε ποσοτικά όσο και σε ποιοτικά στοιχεία.
- Υπάρχει διάκριση μεταξύ της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου που αποσκοπεί στη βελτίωσή του και της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και των στελεχών της εκπαίδευσης, που έχει στόχο την επαγγελματική τους ανέλιξη.
- Λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του μαθητικού πληθυσμού και της σχολικής μονάδας.

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ «ΕΔΡΑΝΟ»-ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

Το μοντέλο προτείνεται να χρησιμοποιηθεί με μία **S.W.O.T** ανάλυση, έτσι ώστε να αναδεικνύονται κάθε φορά τα ισχυρά χαρακτηριστικά αλλά και τα αδύναμα στοιχεία για το εκάστοτε προς διερεύνηση θεματικό πεδίο.

Μια ενδεικτική τέτοια ανάλυση μπορεί να είναι:

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ (ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ)

- Υψηλό ποσοστό ολοκλήρωσης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ)

- Χαμηλές δημόσιες δαπάνες για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Χαμηλή συμμετοχή σε προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης.
- Έλλειψη αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου.
- Χαμηλό επίπεδο βασικών δεξιοτήτων (όπως αυτή μετριέται από PISA).

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ «ΕΔΡΑΝΟ»-ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

- Υψηλά ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.
- Περιορισμένη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.
- Μη ισχυρές σχέσεις εκπαιδευτικών-μαθητών.
- Καθυστέρηση σε μεθόδους διδασκαλίας και στη χρήση των ΤΠΕ.
- Φτωχή κτιριακή υποδομή και εξοπλισμός.
- Ανεπαρκής χρηματοδότηση.
- Μεγάλο ποσοστό αλλοδαπών.
- Διαρκής συρρίκνωση της τεχνικής - επαγγελματικής εκπαίδευσης.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού έργου.
- Διεύρυνση των ευκαιριών πρόσβασης στο εκπαιδευτικό σύστημα.
- Χρήση ΤΠΕ στα σχολεία συμπεριλαμβανομένης και της πρόσβασης στο Διαδίκτυο.
- Ενίσχυση των υποδομών εκπαίδευσης και των μέσων διδασκαλίας.

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ «ΕΔΡΑΝΟ»-ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

- Ενίσχυση της επαγγελματικής κατάρτισης και της εκπαίδευσης.
- Νέα προγράμματα (ευρωπαϊκά, περιβαλλοντικά, αγωγής υγείας, πολιτισμικά, ευέλικτη ζώνη κ.ά.).
- Ενεργοποίηση διασύνδεσης εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.
- Αναβάθμιση ΕΠΑ.Λ .

ΑΠΕΙΛΕΣ

- Δημογραφική γήρανση του πληθυσμού και συρρίκνωση του μαθητικού πληθυσμού.
- Δημοσιονομικοί περιορισμοί και πιέσεις για περιορισμένη αύξηση των δημοσίων δαπανών για την εκπαίδευση, πιθανό κλείσιμο σχολικών μονάδων.
- Η ακαμψία του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης.
- Αδυναμία σύνδεσης των βαθμίδων εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.
- Χαμηλές δαπάνες για έρευνα και τεχνολογία.

**ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ **MRK**
ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ
ΝΕΟΥ ΕΠΑ.Λ**

Εισαγωγικά στοιχεία

- Με τον όρο «εκπαιδευτικός σχεδιασμός» θα αναφερόμαστε **στη συστηματική διαδικασία επιλογής δυναμικών μεθοδολογιών και διαδικασιών που ως σκοπό έχουν τη βελτίωση της διδασκαλίας και μάθησης.**
- Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός δηλαδή, συντελεί σε μια περισσότερο αποτελεσματική και ελκυστική διδασκαλία, που μπορεί να καλύψει ένα ευρύ φάσμα περιβαλλόντων μάθησης.

ΜΟΝΤΕΛΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- Τα μοντέλα εκπαιδευτικού σχεδιασμού μπορούν να σχεδιάσουν **μακροπρόθεσμα, σε επίπεδο προγραμμάτων σπουδών** για τις διάφορες βαθμίδες εκπαίδευσης, **μεσοπρόθεσμα, σε επίπεδο μαθημάτων** και **βραχυπρόθεσμα, σε επίπεδο μαθησιακών ενεργειών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων**.
- Η βασική **διαφορά** μεταξύ των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών, των μαθημάτων και των μαθησιακών ενεργειών είναι ότι στα αναλυτικά προγράμματα σπουδών υπάρχει η ροή των μαθημάτων, στα μαθήματα υπάρχει η ροή των δραστηριοτήτων και στις μαθησιακές ενέργειες υπάρχει η αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων (Θεοδότου, 2013).

Το Μοντέλο ADDIE

Τα περισσότερα μοντέλα εκπαιδευτικού σχεδιασμού είναι παραλλαγές μιας γενικευμένης σχεδιαστικής προσέγγισης, της διαδικασίας (process) ή μοντέλου (model) **ADDIE (Analysis, Design, Development, Implementation, Evaluation)**.

- Στη φάση της **Ανάλυσης** ορίζεται το εκπαιδευτικό πρόβλημα, θέτονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι και σκοποί και εντοπίζονται το μαθησιακό περιβάλλον και οι προϋπάρχουσες γνώσεις και δεξιότητες των εκπαιδευομένων.
- Στη φάση του **Σχεδιασμού** καθορίζονται οι μαθησιακοί στόχοι, η εκπαιδευτική προσέγγιση με βάση την οποία θα σχεδιαστεί η ενότητα, ο σχεδιασμός αυτός καθ' αυτός, οι ασκήσεις, το περιεχόμενο και τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν και τα εργαλεία αξιολόγησης.
- Στη φάση της **Ανάπτυξης** συγκεντρώνονται τα στοιχεία του περιεχομένου που προέκυψαν κατά τη σχεδίαση και συγκεκριμενοποιείται η ροή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.
- Στη φάση της **Εφαρμογής** τίθεται σε εφαρμογή ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός που προέκυψε από τις προηγούμενες φάσεις.
- Τέλος, στη φάση της **Αξιολόγησης** (διαμορφωτική και την αθροιστική) γίνεται αποτίμηση του υλοποιηθέντος εκπαιδευτικού σχεδιασμού.

Το μοντέλο των Morrison, Ross & Kemp (MRK)

Αποτελείται από εννέα αλληλένδετα βήματα:

- Εντοπισμός του εκπαιδευτικού προβλήματος και καθορισμός των σχετικών στόχων
- Ανάλυση των χαρακτηριστικών των εκπαιδευομένων
- Προσδιορισμός του εκπαιδευτικού περιεχομένου και των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τους εκπαιδευτικούς στόχους
- Ανάλυση των εκπαιδευτικών στόχων
- Αντιστοίχιση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με το εκπαιδευτικό περιεχόμενο
- Ανάλυση των εκπαιδευτικών στρατηγικών που θα ακολουθηθούν ώστε να ικανοποιηθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι
- Σχεδιασμός εκπαιδευτικής αποστολής
- Επιλογή πόρων για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων
- Ανάπτυξη των μέσων αξιολόγησης, που θα αποτιμήσουν την εκπαιδευτική διαδικασία

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ MRK ΣΤΑ Α.Π.Σ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΠΑ.Λ

● 1. Εντοπισμός του εκπαιδευτικού προβλήματος και καθορισμός των σχετικών στόχων

- Τα νέα Α.Π.Σ του ΕΠΑ.Λ θα πρέπει να σχεδιάζονται έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η συνοχή του Περιεχομένου Σπουδών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και να λαμβάνουν υπόψη τις προγενέστερες γνώσεις άλλα και σύγχρονες ανάγκες των μαθητών.
- Τα Α.Π.Σ, βάσει των οποίων συγγράφονται τα διδακτικά βιβλία για τον μαθητή και τον εκπαιδευτικό και παράγεται το υποστηρικτικό υλικό, οφείλουν να προσδιορίζουν τους σκοπούς, το περιεχόμενο, τις μεθόδους διδασκαλίας και αξιολόγησης των επιμέρους μαθημάτων.
- Στα νέα Α.Π.Σ, αφού προηγουμένως έχουν εντοπιστεί τα εκπαιδευτικά ζητήματα τα όποια χρήζουν αναδιαμόρφωσης και αναδιάρθρωσης, θα πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια οι σκοποί, οι στόχοι, οι δραστηριότητες και τα κριτήρια της αξιολόγησης, καθώς και οι αρχές οργάνωσης των γνωστικών περιοχών.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ MRK ΣΤΑ Α.Π.Σ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΠΑ.Λ

• 2. Ανάλυση των χαρακτηριστικών των εκπαιδευομένων

- Ο πρωταρχικός στόχος της συγγραφής των Α.Π.Σ για το ΕΠΑ.Λ έγκειται στο να αναπτύξουν οι μαθητές ικανότητες και δεξιότητες, με χαρακτηριστικά την ευέλικτη, ανοικτή, ομαδοσυνεργατική, φθίνουσα καθοδηγούμενη και αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, την ανάπτυξη της ικανότητας για επικοινωνία, συνεργασία, αναστοχασμό, ενσυναίσθηση και την καλλιέργεια θετικής στάσης απέναντι στη διά βίου μάθηση.
- Τα νέα Α.Π.Σ του ΕΠΑ.Λ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη: την πολυμορφία του μαθητικού πληθυσμού ως προς τα πολιτιστικά, οικονομικά, κοινωνικά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά του, τις ατομικές διαφορές των μαθητών, τα ενδιαφέροντά τους και τις προγενέστερες μορφωτικές εκπαιδευτικές τους εμπειρίες, στηρίζοντας τη βαθμιαία εμπάθυνση γνώσεων από τάξη σε τάξη και από ενότητα σε ενότητα. Οπότε, απαιτείται πλήρης ανάλυση και γνώση των χαρακτηριστικών των εκπαιδευομένων.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ MRK ΣΤΑ Α.Π.Σ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΠΑ.Λ

● 3. Προσδιορισμός του εκπαιδευτικού περιεχομένου και των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τους εκπαιδευτικούς στόχους

- Σε ότι αφορά στον προσδιορισμό του περιεχομένου και των δραστηριοτήτων, θα πρέπει τα νέα Α.Π.Σ να παρέχουν τη δυνατότητα ώστε, ανάλογα με το αντικείμενο, να αναπτύσσονται δραστηριότητες οι οποίες θα λαμβάνουν υπόψη τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών αλλά και τις ρεαλιστικές και ουσιαστικές ανάγκες της καθημερινής ζωής, έτσι ώστε να είναι σε θέση οι μαθητές να αξιοποιήσουν τα όσα γνωρίζουν με στόχο να υιοθετήσουν θετική στάση απέναντι στη μάθηση. Αυτονόητο είναι πως θα πρέπει να υπάρχει πλήρης ευθυγράμμιση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με τους εκπαιδευτικούς στόχους που έχουν εκ των προτέρων τεθεί.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ MRK ΣΤΑ Α.Π.Σ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΠΑ.Λ

- **4. Ανάλυση των εκπαιδευτικών στόχων**

- Στα νέα Α.Π.Σ, που οφείλουν να εξειδικεύονται ανά γνωστικό αντικείμενο, θα πρέπει να αναλύονται οι σκοποί, οι εκπαιδευτικοί στόχοι και οι θεματικές ενότητες, να υπολογίζεται ο προβλεπόμενος χρόνος για τη διδασκαλία κάθε θεματικής ενότητας, να υποδεικνύονται ενδεικτικές δραστηριότητες, να συμπεριλαμβάνονται ενδεικτικά διαθεματικά σχέδια εργασίας, όπως επίσης και προτάσεις για τη μεθοδολογία αλλά και για την αξιολόγηση των διδακτικών διεργασιών, με κατάλληλη προσέγγιση στον όγκο ύλης.
- Η ανάλυση των εκπαιδευτικών στόχων θα πρέπει να συσχετίζεται με ποικίλα ζητήματα που θέτουν οι σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες. Η στοχοθεσία θα πρέπει να περιλαμβάνει επίπεδα κλιμακούμενης δυσκολίας, λαμβάνοντας υπόψη και διαμορφωτικά στοιχεία αξιολόγησης μαθητών.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ MRK ΣΤΑ Α.Π.Σ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΠΑ.Λ

- **5. Αντιστοίχιση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με το εκπαιδευτικό περιεχόμενο**

- Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες θα πρέπει να συμβαδίζουν με το εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Για τα ΕΠΑ.Λ, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη πως τα προγράμματα επαγγελματικής κατεύθυνσης θα πρέπει να περιέχουν στοιχεία απαραίτητα για την άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων στον τομέα που στοχεύουν.
- Θα πρέπει να συναρτώνται με τα επαγγελματικά περιγράμματα, με τις επαγγελματικές άδειες που εκδίδονται από τα παραγωγικά υπουργεία και ενίοτε σε συνεργασία με το υπουργείο Παιδείας, και τα επαγγελματικά δικαιώματα. Οπότε, απαιτούνται εκπαιδευτικές δραστηριότητες συνυφασμένες με ένα ελάχιστο απαιτητό όριο απόκτησης δεξιοτήτων, καθώς οι μαθητές ολοκληρώνοντας τη φοίτηση τους αποκτούν πτυχίο.
- Εμφανής είναι η ανάγκη σύνδεσης του περιεχομένου του μαθήματος με την εκάστοτε διδακτική προσέγγιση που δίνει έμφαση στην αφομοίωση συγκεκριμένων γνώσεων και στην ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων, ιδιαίτερα στις εργαστηριακές ασκήσεις και εφαρμογές. Το πρόγραμμα σπουδών οφείλει σχεδιαστικά να είναι ευέλικτο και να περιέχει τη δυνατότητα πρωτοβουλίας και αυτενέργειας στον εκπαιδευτικό.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ MRK ΣΤΑ Α.Π.Σ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΠΑ.Λ

- **6. Ανάλυση των εκπαιδευτικών στρατηγικών που θα ακολουθηθούν ώστε να ικανοποιηθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι**

- Όσον αφορά στις εκπαιδευτικές στρατηγικές, αυτές θα πρέπει να υποστηρίζουν την πολλαπλότητα των πηγών μάθησης (με παράλληλους θεσμοθετημένους μηχανισμούς ελέγχου και έγκρισης των πηγών), να προωθούν ενεργητικές, συμμετοχικές, διαλογικές, διερευνητικές - ανακαλυπτικές και αυτοκατευθυνόμενες μορφές μάθησης, να προβλέπουν την αξιοποίηση των ποικίλων πηγών πληροφοριών και των νέων τεχνολογιών, να δημιουργούν κίνητρα μάθησης για τον μαθητή αλλά και δυνατότητες ανάληψης και εφαρμογής καινοτόμων δράσεων για τον εκπαιδευτικό, με στόχο να ενισχύουν την αυτονομία του εκπαιδευτικού έργου και τον κριτικό αναστοχασμό του εκπαιδευτικού, για τη βέλτιστη επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων που έχουν τεθεί.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ MRK ΣΤΑ Α.Π.Σ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΠΑ.Λ

● 7. Σχεδιασμός εκπαιδευτικής αποστολής

- Ο σχεδιασμός της εκπαιδευτικής αποστολής οφείλει να περιέχει αντικειμενικούς στόχους όπως την ανάπτυξη θετικών στάσεων και συμπεριφορών και την καλλιέργεια αξιών στην κοινωνική ζωή των μαθητών και στον ρόλο τους ως ενεργών πολιτών, την ανάπτυξη σε βάθος θεμελιωδών δεξιοτήτων, την προώθηση νέων μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης, κ.α.
- Απαιτείται δυναμικός σχεδιασμός, λαμβάνοντας υπόψη τα εκάστοτε τεχνολογικά και επιστημονικά δεδομένα και καινοτομίες.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ MRK ΣΤΑ Α.Π.Σ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΠΑ.Λ

● 8. Επιλογή πόρων για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων

- Τα διατιθέμενα μέσα και οι πόροι αποτελούν το αναγκαίο υλικό και οικονομικό πλαίσιο για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου.
- Γενικά, οι επενδύσεις στην εκπαίδευση έχουν μακροπρόθεσμες αποδόσεις, οι οποίες είναι δύσκολο να υπολογιστούν. Η επιλογή των πόρων για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (υποδομές σε εξοπλισμό, προμήθεια νέου ή αναβάθμιση υπάρχοντος εργαστηριακού και τεχνολογικού εξοπλισμού, πόροι για υλοποίηση ασκήσεων η και κατασκευών) στην οποία θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί και η διαχείριση θα πρέπει να βασίζεται στη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων, σκόπιμο είναι να πραγματοποιείται με βάση και την αρχή του αισθήματος δικαίου (equity), που αφορά στην υπόθεση ότι το σημερινό σχολείο επιβάλλεται να κατανέμει τους μαθητές ανάλογα με τις ατομικές ιδιαιτερότητές τους, σε ένα ενιαίο εκπαιδευτικό πλαίσιο, ικανό να εξασφαλίσει την ισότητα ευκαιριών και την καλύτερη επιτυχία για όλους. Θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα πλαίσια αυτονομίας κάθε σχολικής μονάδας.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ MRK ΣΤΑ Α.Π.Σ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΠΑ.Λ

- **9. Ανάπτυξη των μέσων αξιολόγησης, που θα αποτιμήσουν την εκπαιδευτική διαδικασία**

- Προκειμένου τα Α.Π.Σ να ανταποκρίνονται στις πολλαπλές απαιτήσεις που διαμορφώνονται τόσο στο μικροεπίπεδο της σχολικής τάξης όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, χρήζουν διαρκούς και δυναμικής αναμόρφωσης, η οποία οφείλει να πραγματοποιείται με επιστημονικά έγκυρες διαδικασίες.
- Είναι σημαντικό να εξεταστεί το Α.Π.Σ στη διαχρονική του διάσταση, εκτιμώντας κατά πόσο υπάρχει συνέχεια και συνοχή στο περιεχόμενο του κάθε μαθήματος από τάξη σε τάξη. Η αξιολόγηση του Α.Π.Σ στο σχολείο θα πρέπει να περιλαμβάνει διαδικασίες που επιτρέπουν την αξιολόγηση μεμονωμένων ενοτήτων, ή μπορεί να είναι οργανωμένη αξιολόγηση του Α.Π.Σ ως συνόλου και των αποτελεσμάτων του σε διάφορες κατηγορίες μαθητών αλλά και στο σύνολο των μαθητών.
- Τα προς ανάπτυξη μέσα αξιολόγησης, θα πρέπει να στηρίζονται στα πορίσματα των σύγχρονων ερευνών. Επιτακτική προβάλλει επίσης η ανάγκη δημιουργίας ενός αποδεκτού ρεαλιστικού και εφαρμόσιμου μοντέλου αξιολόγησης.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

- Οι αρχές της **Διοίκησης Ολικής Ποιότητας** (ηγεσία, δέσμευση, ικανοποίηση, συνεχής βελτίωση, συνεχής εξέλιξη, εκπαίδευση και εξάσκηση, κυριότητα των προβλημάτων, ανταμοιβή και αναγνώριση, ομαδική εργασία και αποφυγή σφαλμάτων) και τα **μοντέλα ποιότητας**, δύναται να βοηθούν στο **σχεδιασμό, στη λειτουργία και στη συνεχή βελτίωση ενός αποτελεσματικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης – μάθησης.**
- Στο χώρο της εκπαίδευσης, η **ολική ποιότητα αποβλέπει εκτός των άλλων στην εκπλήρωση και υπέρβαση των προσδοκιών και των αναγκών του μαθητή, στη συνεχή βελτίωση των διαδικασιών, στη συμμετοχή και ενδυνάμωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων, στη μείωση των αδυναμιών του συστήματος και στην υιοθέτηση μεθόδων που οδηγούν στην αποτελεσματική και κριτική μάθηση.**

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

- 1. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΤΩΝ DICK, CAREY & CAREY ΣΕ ΑΠΣ ΤΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΣΑΣ ή ΣΕ ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
- 2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ BSC ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
- 3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ EFQM ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για να προκύψει το δυνατό, πρέπει
κάθε τόσο να επιχειρηθεί το αδύνατο

Σας ευχαριστώ
ολόθερμα για την
προσέλευση και την
προσοχή σας